

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:3352

av **Jakob Forssmed m.fl. (KD)**

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) (regeringens förslag 2.1).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125) (regeringens förslag 2.2).
4. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125) (regeringens förslag 2.3).
5. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125) (regeringens förslag 2.4).
6. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) (regeringens förslag 2.5).

Motivering

Tabell 1. Kristdemokraternas förslag till anslag för 2017 uttryckt som avvikelse gentemot regeringen (tusental kronor).

Anslagsförslag 2017 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (KD)
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	94 657 037	-4 056 000
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 890 933	+226 000
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	6 950	
1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	7 000 000	-7 000 000
Summa	105 554 920	-10 830 000
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>		
1:1 Nej till del av generellt statsbidrag		-3 000 000
1:1 Nej till kostnadsfri mammografi		-100 000
1:1 Nej till gratis tandvård för unga		-276 000
1:1 Nej till kostnadsfri sjukvård för 85+		-200 000
1:1 Nej till regeringens generella tillskott sjukvård		-500 000
1:1 Kompensation dagbarnvårdare		+20 000
		-4 096 000

Tabell 2. Kristdemokraternas förslag till anslag för 2017–2020 uttryckt som avvikelse gentemot regeringen (miljoner kronor).

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	2017	2018	2019	2020
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	-4 056	-4 304	-6 463	-8 463
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	+226	+319	+414	+510
1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	-7 000	-7 000	-5 000	-3 000
Summa	-10 830	-10 985	-11 049	-10 953
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>				
1:1 Nej till del av välfärds miljarder	-3 000	-3 000	-5 000	-7 000
1:1 Nej till kostnadsfri mammografi	-100	-207	-207	-207
1:1 Nej till gratis tandvård för unga	-276	-417	-576	-576
1:1 Nej till kostnadsfri sjukvård för 85+	-200	-200	-200	-200
1:1 Nej till regeringens generella tillskott sjukvård	-500	-500	-500	-500
1:1 Kompensation dagbarnvårdare	+20	+20	+20	+20
	-4 056	-4 304	-6 463	-8 463

Kommunsektorns utveckling

Kommuner och landsting ansvarar för stora delar av det som är välfärdens viktiga verksamheter. Sjukvård, skola och social omsorg utgör merparten av kommunsektorns uppdrag. Därmed är också kommunsektorns ekonomiska utveckling av största vikt för att säkerställa en fungerande välfärd.

Det som är mest betydelsefullt för att kommuner och landsting ska kunna uppehålla och utveckla välfärden är skatteunderlagets utveckling. Hur antalet arbetade timmar utvecklas är därför av avgörande vikt för att välfärdsuppdraget i kommuner och landsting ska kunna säkerställas. Trots gynnsam konjunktur som inneburit att skatteunderlaget utvecklats positivt finns det därför anledning till oro, då regeringens politik inte främjar fler människor i arbete. SKL spår en svagare utveckling av skatteunderlaget redan under nästa år. Förändringarna i sjukförsäkringen, avsaknaden av reformer för att förbättra integrationen och höjda skatter kommer inte att leda till fler arbetade timmar. Regeringens budget är därmed långsiktigt problematisk för kommuner och landsting.

Under Kristdemokraternas och Alliansens tid i regeringsmakten 2006–2014 stärktes välfärden, vilket inte minst syns i hur skattekraften, det vill säga skatteunderlaget per invånare, utvecklades under denna tid. Under de åtta åren växte skattekraften från 162 600 kr till 185 800 kronor, i 2014 års fasta priser, motsvarande 12 procent, vilket är detsamma som en långsiktig förstärkning av kommunernas skatteintäkter och möjligheter att utveckla välfärden. Under samma period ökade de kommunala skatteintäkterna med nästan 19 procent och den kommunala skatteintäkten per capita ökade med 13 procent. Den ekonomiska politik och välfärdspolitik som fördes med Kristdemokraterna och Alliansen i regeringsställning resulterade i att resurserna till skola, sjukvård och omsorg ökade med mer än 100 miljarder i fasta priser. Resurserna ökade per invånare, per elev och per slutenvårdspatient. Också antalet läkare, barnmorskor och sjuksköterskor per invånare ökade. Resurserna till skolan ökade per elev, i alla skolformer och i fasta priser.

Att det är sysselsättningen som är avgörande för kommunsektorns resurser till välfärden är något som även finansminister Magdalena Andersson medger. Trots detta är regeringens lösning för kommunerna inte att genomföra jobbskapande reformer, utan snarare att tillskjuta generella bidrag som inte kommer att lösa de långsiktiga välfärdsutmaningarna. Statsbidrag är givetvis viktiga för kommunsektorn, men med så kallade gratisreformer tenderar regeringens förslag att leda till påfrestningar för den kommunala ekonomin. Effekten av gratisreformer blir ofta underfinansierade tjänster, upptrappad löneutveckling och felprioritering av verksamheter. För kommunsektorn är det avgörande att statliga styrsystem främjar en god hushållning av gemensamma resurser. Effektivitet och ändamålsenlighet är därför viktiga parametrar när reformer och riktlinjer beslutas. Prestationsbaserade ersättningar som överlåter åt landsting och kommuner att själva välja lämpliga metoder är exempel på god statlig styrning. Därför bör generell sett regeringens gratisreformer avvisas. Kristdemokraterna avvisar därför regeringens 10 miljarder i generella statsbidrag till kommunerna, vilket redovisas under anslagsposterna 1:1 och 1:4.

I stället gör Kristdemokraterna många andra satsningar på välfärden. Genom att vi genomför strukturellt riktiga reformer ser vi till att välfärdens resurser bibehålls och förstärks *samtidigt* som vi sänker skattetrycket. De nya och stora utmaningar som finns för kommunerna kräver att skatteunderlaget fortsätter öka kommande år. Därför är en effektiv jobbpolitik av avgörande betydelse för att kommuner och landsting ska kunna tillhandahålla välfärd med kvalitet. Kristdemokraternas jobbförslag kommer att leda till fler arbetade timmar och en fortsatt god utveckling av skatteunderlaget vilket främjar välfärden.

Kristdemokraternas välfärdssatsningar

Kristdemokraterna genomför stora satsningar på vård och omsorg, vilka beskrivs i korthet nedan, och i mer detalj i utgiftsområdesmotionen för UO9.

En förbättrad förlossningsvård

Varje födande kvinna ska kunna känna sig trygg med att det finns en barnmorska tillgänglig under hela förlossningen och att hon har en plats på förlossningen när det är dags att föda. För att uppnå detta krävs det fler platser och ökad småskalighet, en uppvärdering av barnmorskorna samt en modernisering av ersättningsystemet inom förlossningsvården. Vi avsätter 100 miljoner kronor, utöver regeringens satsning som vi matchar, för vardera åren 2017–2020 för att stärka kvaliteten i förlossningsvården.

Investeringsstöd och äldreboendegaranti

Kristdemokraterna vill införa en äldreboendegaranti som garanterar varje person över 85 år en lagstadgad rätt att få en plats på ett särskilt boende, trygghetsboende eller serviceboende när och om de så vill. För att klara detta behövs fler och olika typer av äldreboenden. Stimulansmedel för att det i kommunerna ska byggas äldreboenden måste därför kvarstå och utökas samtidigt som ambitionen i kommunerna måste höjas. Vi anslår därför 150 miljoner kronor utöver regeringen på investeringsstöd för äldreboenden samt 400 miljoner kronor för att äldreboendegarantin ska sjasättas.

Återinför kömiljarden

Patienter ska inte behöva vänta på vård mer än absolut nödvändigt. Dels för att minska lidandet för den enskilde och dels för att förhindra att tillståndet förvärras. För att återigen få fokus på det viktiga arbetet med att korta köerna och öka tillgängligheten vill Kristdemokraterna att kömiljarden återinförs. Vi avsätter 1 miljard kronor årligen för detta ändamål.

Vårdserviceteam

Kristdemokraterna vill att vårdpersonalen avlastas från de arbetsuppgifter som är viktiga för att omvårdnad ska fungera men som inte kräver en lång vårdutbildning, så kallad vårdnära service. I vårt budgetalternativ föreslår vi en bred satsning för att alla vårdgivare ska kunna anställa renodlad vårdservicepersonal på landets sjukhus och i primärvården. Vi avsätter 1,1 miljarder kronor i stimulansmedel vilket kan ge 6 200 nya servicetjänster. Kristdemokraterna avsätter dessutom 500 miljoner kronor per år 2017–2020 för vårdserviceteam inom äldreomsorgen.

Nationellt måltidslyft

Vi vill utöka valfriheten inom äldreomsorgen till att omfatta hemsänd mat. Vi vill även se bättre möjligheter till hemlagad mat, både i särskilt boende och när man bor kvar hemma med hemtjänst. Därför vill vi genomföra ett nationellt måltidslyft som riktar sig till äldreomsorgen. Satsningen möjliggör för kommuner och fristående aktörer som driver äldreomsorg att söka stimulansbidrag för att utveckla och förbättra kvaliteten på måltiderna och för ökad delaktighet. Vi avsätter 100 miljoner kronor för detta ändamål.

Hemtagningsteam

Vi vill underlätta hemgången från sjukhuset till det egna boendet genom att det införs hemtagningsteam för exempelvis äldre eller personer med svåra kroniska eller flera och återkommande sjukdomar. Det innebär att personal finns från att hemgången planeras, vid behov följer med i transporten hem, hjälper till vid ankomsten till bostaden, kollar att det finns mat, ordnar med läkemedel för de första dagarna och kanske gör en första anpassning av boendet. Hemtagningsteamet har också en nyckelroll för att den rehabilitering som behöver startas snabbt och intensivt kommer igång. Vi anslår därför 500 miljoner kronor årligen 2017–2020 till de kommuner och landsting som tar ett gemensamt ansvar för att förbättrad trygghet vid hemgång från sjukhuset ska uppnås.

Statligt ansvar för ökad och mer likvärdig tillgång till läkemedel

För att alla patienter i hela landet ska kunna få helt likvärdiga möjligheter att få tillgång till de bästa läkemedlen behöver den nationella styrningen öka. För att ge ökad och mer jämlik tillgång till läkemedel avsätter vi därför 900 miljoner kronor årligen i vårt budgetalternativ för att staten ska kunna teckna en ny överenskommelse med SKL om ökad statlig medfinansiering av en snabbare och nationellt likvärdig introduktion av vissa nya läkemedel.

Familjerådgivning

När ett par blir föräldrar för första gången föreslår vi att de får en gratischeck till familjerådgivningen som de kan nyttja om de vill eller har behov. Tillsammans med denna check ska information finnas som beskriver vad familjerådgivningen kan erbjuda. Vi avsätter 80 miljoner kronor för detta ändamål.

Korta väntetiderna till BUP

I regeringsställning var Kristdemokraterna pådrivande för en förstärkt vårdgaranti inom den specialiserade barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Vi arbetade även med att korta väntetiderna till BUP bland annat genom överenskommelser med SKL och genom prestationsbaserat medel. Köerna till BUP är dock fortfarande på vissa håll långa. Kristdemokraterna avsätter därför 250 miljoner kronor för att ytterligare minska köerna.

Obligatoriska föräldrastödsprogram

Med tanke på föräldrarnas centrala roll i sina barns liv vill vi att kommunerna blir skyldiga att erbjuda minst ett föräldrastödsprogram under barnens uppväxt. Föräldrastöd har visat sig ha positiv inverkan på relationen mellan förälder och barn och har bevisad positiv effekt när det gäller att minska framtida problem. Kristdemokraterna avsätter 76 miljoner kronor för detta ändamål.

Fritidspeng för barn i familjer med svag ekonomi

Kristdemokraterna vill fortsätta med denna satsning för att stärka möjligheten för barn i dessa familjer att få en aktiv fritid. Vi avsätter därför 81 miljoner för att fritidspengen ska återinföras.

Övriga anslagsförändringar

Kristdemokraterna avvisar flera av regeringens reformer som påverkar den kommunalekonomiska utjämningen. Mot bakgrund av att regeringen bedriver en politik som slår mot jobb och företagande ser vi med oro på att man samtidigt utökar det offentliga åtagandet genom flera satsningar på att kostnadsbefria utvalda delar av välfärden. Risken med regeringens politik är att färre jobb skapas, sysselsättningen minskar och möjligheten att möta det ökade offentliga åtagandet försämras. Den nedåtgående spiral som detta riskerar att skapa med ytterligare skattehöjningar och försämrade jobbmöjligheter vore skadlig för Sverige.

Genom att det skapas arbeten skapas det också resurser att möta välfärdsutmaningarna. Att ge förutsättningar för att nya arbeten skapas är därför den viktigaste välfärdspolitiska åtgärden och den enskilt viktigaste åtgärden för att stärka kommunsektorns ekonomi.

Mot den bakgrunden avvisar vi förslagen om kostnadsfri tandvård för unga, kostnadsfri sjukvård för personer över 85 år och kostnadsfri mammografi. Vi säger också nej till förslaget om generellt tillskott till landstingen för sjukvården och gör istället en satsning på ökad och mer jämlik tillgång till läkemedel (beskrivs ovan).

Vi föreslår också en ökning av utjämningsbidraget för LSS-kostnader. Förutom att vi motsätter oss regeringens sänkning av bidraget gör vi en egen satsning på 150 miljoner kronor om året. Sammanlagt satsar vi därför 226 miljoner kronor 2017, vilket trappas upp successivt till 510 miljoner kronor 2020.

I enlighet med finansieringsprincipen tillförs medel till kommunerna för att finansiera de satsningar som beskrivs under Kristdemokraternas välfärdssatsningar. Vi ger också en kompensation till kommunerna för att täcka kostnader för dagbarnvårdare som med vårt förslag inte längre kommer att kunna göra avdrag för övriga kostnader i tjänst.

Jakob Forssmed (KD)

Aron Modig (KD)

Larry Söder (KD)

Caroline Szyber (KD)

Penilla Gunther (KD)

Désirée Pethrus (KD)

Robert Halef (KD)